

MENEKÜLTÜGY

Menekült az a személy, aki:

- faji, vallási, nemzetiségi vagy meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, illetve politikai meggyőződése miatt hazájában üldözöttség szenvedett el, vagy ilyen üldözöttségtől megalapozottan fél, és
- nem tudja, vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja az adott ország védelmét igénybe venni.

Menekült továbbá az, aki:

- állampolgársággal nem rendelkezve és korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva valamely események következtében nem tud, vagy az üldözéstől való félelmében nem akar oda visszatérni.
(Genfi Egyezmény, 1951)

Az EU menekültügyi rendszerében kiegészítő védelemre jogosult az olyan harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy, aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén kínzásnak, halálbüntetésnek, vagy egyéb embertelen bánásmódnak lenne kitéve.

Az Infojegyzet a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény módosításáról szóló [T/5136. számú törvényjavaslat](#)hoz kapcsolódóan áttekinti az Európai Unió és Magyarország menekültügyi rendszerét és helyzetét.

A nemzetközi menekültvédelem alapdokumentuma az 1951-es [Genfi Egyezmény](#), mely pontosan meghatározza a menekültek fogalmát, a számukra biztosítandó jogokat és támogatásokat, valamint egyértelművé teszi, hogy nem küldhetők vissza abba az országba, ahol üldözöttségüket elszenvedték.

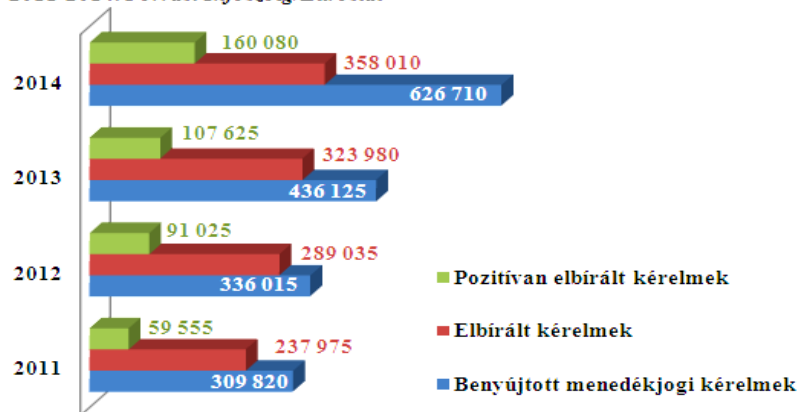
Az Európai Unió Közös Menekültügyi Rendszere

Az [Európai Unió Közös Menekültügyi Rendszere](#) egy több mint 15 éves [jogalkotási periódus](#) után, 2013 júniusában született meg. Ekkor fogadta el az Európai Parlament a közös menekültügyi rendszer öt alapjogszabályból álló csomagját, amelynek célja a méltányosabb, gyorsabb menekültügyi eljárás, illetve az, hogy a menedékkérők a tagállamokban azonos eljárási és befogadási minimumfeltételekkel találkozzanak.

Az öt jogszabály közül kettő – a nemzetközi védelem biztosításáról szóló felülvizsgált ún. [Kvalifikációs irányelv](#), illetve a kérelmek elbírálásáért felelős tagállam meghatározásáról és az eljárásról szóló új [Dublini III. rendelet](#) – már átültetésre került a tagállami jogszabályokba, az alábbi három pedig **2015 júliusától lesz alkalmazandó**:

- a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló irányelv ([2013/33/EU](#)), mely hatályon kívül helyezi az ún. [Befogadási Irányelvet \(2003/9/EK\)](#);
- a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló irányelv ([2013/32/EU](#)), mely felülírja az ún. [Menekültügyi eljárásokról](#) szóló irányelvet ([2005/85/EK](#));
- a Dublini III. rendelet végrehajtását szolgáló ujjlenyomatnyilvántartási rendszerről szóló új **EURODAC rendelet** ([603/2013/EU](#)), mely hatályon kívül helyezi a korábbi EURODAC rendeletet ([2725/2000/EK](#)) és annak végrehajtási rendeletét ([407/2002/EK](#)).

Benyújtott és első fokon elbíralt menedékjogi kérelmek az Európai Unióban, 2011-2014. Forrás: Infoszolg/Eurostat

MENEKÜLTÜGY AZ EURÓPAI UNIÓBAN

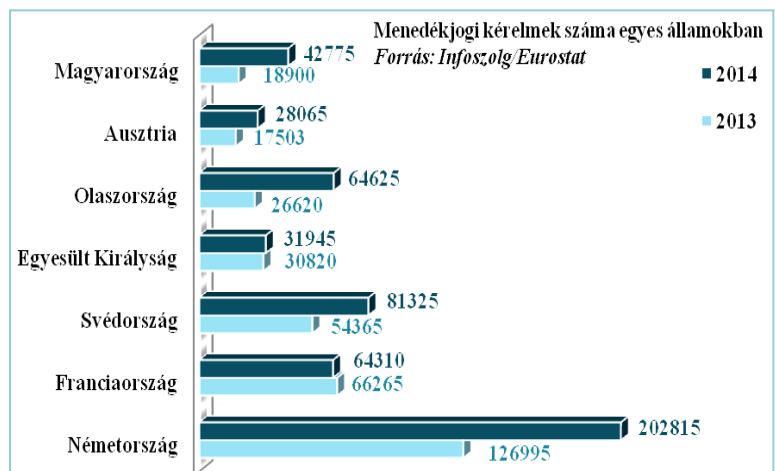
A **Közös Menekültügyi Rendszerben** a tagállamok a menedékjogi kérelmek elbírálása során döntenek arról, hogy a kérelmező jogosult-e a nemzetközi védelmi jogállásra. E jogállás egyaránt magába foglalja a Genfi Egyezmény menekült jogállását, illetve a kiegészítő védelmi jogállást.

Az EU tagállamokban regisztrált menedékkérelmek száma az elmúlt években jelentős emelkedést mutatott. E tendencia 2015-ben is folytatódik. A 2010. évi 260 ezret meghaladó szám közel duplájára nőtt 2014-ig. **Az elmúlt évben a tagállamok már több mint 626 ezer kérelmet rögzítettek.** Az EU+ államokban – Norvégia és Svájc adataival kiegészítve – 2014-ben összesen **650 ezer nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be.** A kérelmezők közül 2014-ben afgánok, szírek, eritreaiak és a nyugat-balkáni államokból érkezők éltek leginkább e lehetőséggel. **A növekvő tendencia 2015-ben is folytatódik:** április végéig az EU-ban benyújtott kérelmek száma meghaladta a 246 300-at.

A benyújtott kérelmek jelentős hányada elutasításra kerül. A tagállamok első fokon 2012-ben több mint 198 ezer, 2013-ban több mint 216 ezer kérelmet utasítottak el.

Az Eurostat adatai szerint az elutasítások magas aránya 2014-2015-re is megmaradt: **2014-ben 358 010 elbírált kérelemből 198 ezret, 2015 első negyedévében pedig 119 005 kérelemből 63 375-öt** utasítottak el első fokon a tagállamok. A kérelmezők közül a 2015 tavaszi adatok szerint a szíriai, eritreai és iraki menekültek többsége megkapta a menedékjogi státuszt, míg a balkáni országokból érkezők kérvényeit túlnyomó részt elutasították.

A **növekvő migrációs hullám kezelésére** az Európai Bizottság több javaslatot is kidolgozott, melyek azonban az Alapjogokért Központ elemzései szerint Magyarország menekültügyi terheit a jelenlegi helyzethez képest tovább növelnék.

A menekültügy finanszírozása

A **2007-2013 közötti időszakban a SOLID alapok** keretében került sor az **Európai Menekültügyi Alap (EMA)** továbbfejlesztésére, mely **614 millió eurós költségvetéssel gazdálkodott.** Az EMA célja a menekültek, ill. a menekültstátuszt kérők helyzetének javítása, a migrációs áramlások hatékonyabb kezelése, a befogadási feltételek fejlesztése, a menekültügyi eljárások hatékonyságának és minőségének javítása volt.

A migrációs politika továbbfejlesztésére **2014-ben** a korábbi SOLID alapok összevonásával létrejött a **Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (MMA).** Az új költségvetési ciklusban az MMA **3137,4 millió euróval** – a korábbi SOLID-alapok forrásánál közel 1 milliárd euróval többel – **gazdálkodik,** ami jól mutatja a fokozódó menekültügyi és bevándorlási nyomás növekvő fiskális terheit. A forrás javát – **2 752 millió eurót** – a tervek szerint a tagállamok **nemzeti programjaira, 385 millió eurót** pedig az **uniós intézkedésekre,** a sürgősségi segítségnyújtásra, az Európai Migrációs Hálózatra és a Bizottság általi technikai segítségnyújtásra fordítják. A **sürgősségi segítségnyújtás keretében** a drasztikusan megnövekedett menekült-hullám kezelésére **Olaszország, Ciprus, Franciaország és Magyarország** már **2014-ben** több mint **7 millió 722 ezer eurós** támogatásban részesült.

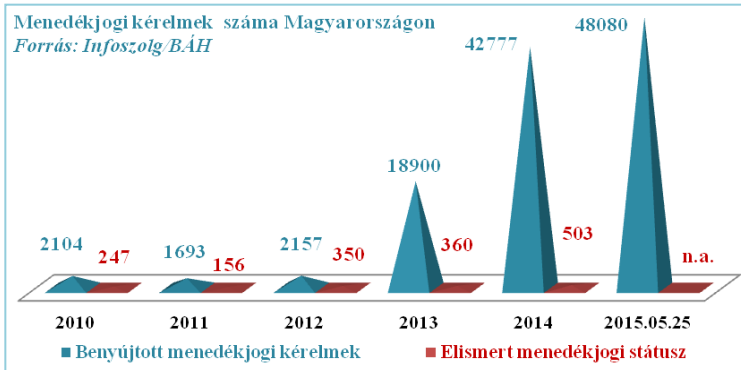
MENEKÜLTÜGY MAGYARORSZÁGON

A menekültügyi terület fő szabályozói a menedéjogról szóló [2007. évi LXXX.](#) törvény (Met.) és a végrehajtására kiadott [301/2007. \(XI. 9.\)](#) Korm. rendelet, illetve a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló [2007. évi II.](#) törvény (Harmtv.).

A Met. értelmében a határozott időre szóló menedéjog feljogosítja az azt élvező külföldit arra, hogy Magyarország területén tartózkodjon, valamint védelmet biztosít számára a visszaküldés, a kiutasítás és a kiadatás ellen. A **menedéjogi státusz alanyai a menekült**, a kiegészítő nemzetközi védelem alatt álló **oltalmazott**, illetve az ideiglenes védelemben részesülő **menedékes**. A menekültek és oltalmazottak a magyar állampolgárokkal megegyező feltételekkel jogosultak szociális [támogatásra és ellátásra](#). Státuszuk a magyar állampolgárokéhoz hasonló jogokat biztosít számukra, egyben kötelezettségekkel is terheli őket.

A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) [statisztikái](#) szerint **2014. december 31-én 1743 menekült, 1130 oltalmazott és 61 befogadott** státusszal rendelkező személy élt Magyarországon, összességében 396 fővel többen, mint egy évvel korábban.

A **menedéjogi kérelmezők nagy hányada illegális migránsként érkezik az országba**. Őket a rendőrség 2013 januárjáig őrizetbe vette, függetlenül attól, hogy menedéjogi kérelmet nyújtottak be. A menedékkérők őrizetével [kapcsolatos kritikák](#) és az uniós új menekültügyi jogszabályok nyomán azonban 2013. január 1-jével megszűnt a menedékkérők idegenrendészeti őrizetének lehetősége. A [Harmtv. 2012. évi módosítása](#) szerint menedéjogi eljárás alatt álló harmadik országbeli állampolgár ellen visszairányítás, kiutasítás nem rendelhető el, első kérelmező esetében az őrizetet pedig meg

kell szüntetni. 2014. január 1-től a területen maradás joga már az ismételt kérelmezőt is megilleti. Az őrizet szabályozása kapcsán az új [Befogadási irányelv](#) is kiemeli, hogy „senki sem tartható őrizetben kizárólag azon az alapon, hogy nemzetközi védelmet kér.” A kérelmezők őrizetbe vétele csak az irányelvben megállapított körülmények között lehetséges.

Az elmúlt két évben jelentősen megnőtt a **Szerbia irányából érkező illegális migráció, egyben a menedéjogot igénylők száma is**. Ez mutatkozik meg a [határrendészeti](#) és a menekültügyi statisztikákban is. **2013-ban 32 034, 2014-ben pedig 62 014 illegális migrációhoz kapcsolódó cselekmény** történt a határokon **a 2012-es 15 379 esethez képest**. Szerb határviszonylatban ez 2013-ban 69 százalékos, 2014-ben 72 százalékos növekedést jelentett. **2015 első négy hónapjában a növekvő tendencia tovább folytatódott:** április végéig 47 509 tiltott határátlépésről, összességében pedig 51 417 illegális migrációhoz köthető cselekményről számolt be a rendőrség.

A **menedéjogi kérelmek kapcsán a 2012-es 2157 kérelemhez képest 2013-ban 18 900, 2014-ben 42 777, idén 2015. május 25-ig pedig már 48 080 kérelmet nyújtottak be** többségében koszovói, továbbá afgán, szír és iraki migránsok. Az [Eurostat adatai](#) szerint **2015 első negyedévében Magyarországon 1255 elbírált kérelemből első fokon 1130 esetben született elutasító döntés**.

A kérelmezők nyitott befogadási állomásokra, közösségi szállásra,

	2013	2014
koszovói	6 212	21 453
afgán	2 328	8 796
szíriai	977	6 857
palesztin	224	875
iraki	63	497
pakisztáni	3 081	401
iráni	61	268
nigériai	455	257
bangladesi	679	252
kubai	32	209
egyéb	4 788	2 912

illetve [menekültügyi őrizet](#) esetén őrzött központokba kerülhetnek. A kérelmezőknek azonban csak egy része érkezik meg az állomásokra, többségük tovább utazik általában Ausztria, Németország irányába. Ezt mutatja a megszüntetett eljárások magas száma is: **2013-ban 11 339, 2014-ben 23 406 eljárást szüntettek meg.** [Befogadó állomás](#) Bicskén, valamint Debrecenben és Vámosszabadiban, menekültügyi [Őrzött Befogadó Központ](#) Békéscsabán, valamint Nyírbátorban és Debrecenben működik.

2012-ben összesen 1508 fő érkezett befogadó intézményekbe, 2013-ban 12 089, 2014-ben 18 606 fő (Bicske: 4731 fő; Debrecen: 11 324 fő; Vámosszabadi 2551 fő). **Menekültügyi őrizet elrendelésére 2014-ben 4829** esetben került sor.

Finanszírozási adatok

2013-ban a befogadó állomásokon az ellátottak pénzbeli juttatásai összesen 250,6 millió forintot tettek ki a [Belügyminisztérium \(BM\) költségvetéséből](#). Az egy ellátottra jutó költség 2013-ban 3120 forint/fő/nap, az átlagos ellátotti létszám 1483 főt jelentett. A **befogadó állomások 700 fő** átlagos létszámra megállapított **költségvetését 2013-ban** a megnövekedett számú menedékkérő miatt a duplájára – **1 milliárd 810 millió forintra** –

emelték. **További közel 500 millió forint** kiadást jelentettek a menekültek támogatásai (89 millió forint), illetve az őrzött állomások fegyveres biztonsági őrzése, az elhasználódott sátrak pótlása (több mint 400 millió forint).

Magyarország az **EMA keretében a 2008-2013-as időszakban 2,4 milliárd forint** vissza nem térítendő uniós támogatást nyert el, melynek 25 százalékát az állami költségvetés fedezte. A forrásból még 0,54 milliárd forint 2015. június 30-ig felhasználásra kerül. **A nemzeti allokáción felül** a sürgősségi segítségnyújtás keretében a befogadó állomások kapacitásbővítésére a BM további **352,5 millió forint** támogatást kapott a 2013. október 1.–2014. március 31. időszakra.

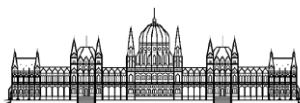
A 2014-2020-as időszakban az MMA 2,5 milliárd forint célhoz kötött forrást biztosít Magyarországnak. A migráció további erősödése miatt azonban a BAH 2014 novemberében további férőhely-és humánkapacitás bővítésre, anyagbeszerzésekre kapott újbóli sürgősségi segítséget, közel **373 millió forint** értékben.

A magyar menekültügyi rendszerről az Európa Tanács Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottsága ([ECRI 2015.03.](#)) és az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal ([EASO 2015.05.](#)) készített jelentést.

Források:

- A menedékjogról szóló [2007. évi LXXX.](#) törvény
- A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló [2007. évi II.](#) törvény
- Az Európai Unió Közös Menekültügyi Rendszerének [honlapja](#)
- [The European Agenda on Migration Glossary](#) – facts and figures, 2015.05.13.
- A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal [honlapja](#)
- Az Európai Unió menekültügyi politikája – Az [Európai Parlament honlapja](#)
- Asylum in the EU – [Európai Bizottság honlapja](#), 2014. május 5.
- Menekültek az Európai Unióban – [Statisztikai Tükör](#), 2013. november 6.
- Honfi Péter: Az idegenrendészeti és menekültügyi jogszabályok változásának hatásai a Csongrád megyét illető illegális migrációra – [Belügyi Szemle](#), 2014. 9. szám

Készítette: B. Müller Tamás
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA KKI

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486